

Introduktion til Femte Mosebog

Ugens vers

"Den, der ikke elsker, kender ikke Gud, for Gud er kærlighed"
(1 Joh 4,8).

Introduktion

Femte Mosebog opstod selvfølgelig ikke i et vakuum. Som med alt andet i livet indgår Femte Mosebog i en sammenhæng, og den sammenhæng spiller en vigtig rolle, når man skal forstå bogens betydning og hensigt.

Der foregår en hel del historie forud for bogen. Denne historie forklarer ikke kun forholdene omkring selve bogen, men også situationen i den verden og i de omgivelser, som udgjorde bogens historiske og litterære sammenhæng. Ligesom det vil være vanskeligt at forstå en vinduesviskers hensigt og funktion udenfor dens forbindelse til en bil, vil det være vanskeligt at forstå Femte Mosebog udenfor den sammenhæng, hvori den opstod. Det gælder naturligvis også med henblik på vores tema, som er Femte Mosebog og nærværende sandhed.

En person læste den russiske forfatter Leo Tolstojs *Krig og Fred*, som er på ca. 1500 sider, på kun tre dage. Da vedkommende blev spurgt, hvad den handlede om, var svaret: "Den handler om Rusland."

At forsøge at dække de tusinder af år af menneskehedens historie, før vi kommer til Femte Mosebog, er lidt det samme. Men ved at fokusere på højdepunkterne kan vi se den sammenhæng, som er nødvendig for bedst at forstå denne bog, som er så rig på "nærværende sandhed."

Ugens tekster

- Es 14,12-14
- Ez 28,12-17
- 1 Mos 3,1-7
- 1 Mos 12,1-3
- ApG 7,20-36
- 2 Mos 19,4-8

Elsk, så bliver du elsket

1 Joh 4,8 siger: "Gud er kærlighed". Disse tre ord er enkle, men deres mening er så dyb, at vi knap kan forstå deres betydning. De siger ikke, at Gud elsker, eller at Gud åbenbarer kærlighed, eller at Gud er en manifestation af kærlighed, men at Gud *er* kærlighed. Kærlighed er selve essensen af Guds identitet. Som syndige mennesker er vi ikke i stand til helt at fatte, hvad det betyder, at "Gud er kærlighed".

Men vi kan i hvert fald forstå nok til at vide, at det er meget gode nyheder. Hvis teksten i stedet for at sige "Gud er kærlighed" sagde, "Gud er had", eller "Gud er hævngherrig", eller "Gud er ligeglad", ville en sådan åbenbaring af ham være noget, vi ville bekymre os over.

Sandheden om, at "Gud er kærlighed", hjælper os til bedre at forstå tanken om, at Guds styreform, den måde, han hersker over hele skaberværket, genspejler kærlighed. Gud elsker os, og vores respons skal være at elske ham (se 5 Mos 6,5; Mark 12,30).

Men kærlighed og dette at være kærlighed må være frivillig. Gud kan ikke tvinge kærlighed, for det øjeblik han gør det, er den ikke længere kærlighed. Da Gud skabte intelligente mennesker og fornuftsvæsner i himlen og på jorden med evnen til at elske, var der derfor altid den risiko, at de måske ikke kom til at gengælde hans kærlighed. Nogle gjorde det ikke, og derfor opstod det, vi kender som den store strid.

Es 14,2-14
Ez 28,12-17
Åb 12,7

Hvorfor giver følgende bibeltekster kun mening i sammenhæng med frihed og den risiko, som kærlighed indebærer?

Ez 28,15 er især oplysende. Det viser, at selv om denne engel, Lucifer, var et fuldkomment væsen, skabt af en fuldkommen Gud, blev der fundet uret hos ham. Det var ikke, fordi han til at begynde med af Gud var blevet skabt med denne uret. Lucifer var blevet skabt med evnen til at elske og havde sand moralsk frihed. Men på trods af alt det, han var blevet givet ("Alle slags ædelsten sad på din dragt"), ønskede denne engel mere. Det ene førte til det næste, indtil "der blev krig i himlen."

Til eftertanke

Der findes steder, hvor man kan købe robothunde, som vil adlyde alt, du siger, aldrig snavse dine tæpper til eller gnave i dine møbler. Men er du i stand til at have et meningsfyldt forhold til en sådan "hund"? Kan denne illustration hjælpe os til at forstå, hvorfor Gud ønskede skabninger, som virkelig kunne gengælde hans kærlighed?

Syndefaldet og vandfloden

Næsten alle skolebørn har hørt fortællingen om æblet, der faldt ned i hovedet på Isaac Newton, og vips! så opdagede han tyngdekraften. Om et æble virkelig faldt ned i hovedet på ham, er ikke afgørende. Egentlig var det ikke ham, der opdagede tyngdekraften. Enhver, der havde oplevet at falde, vidste allerede, at den eksisterede. Det afgørende ved Newtons store indsigt var, at han forstod, at den samme kraft, som fik æblet til at falde (tyngdekraften), også holdt månen i dens bane omkring jorden og jorden i dens bane omkring solen osv.

Dette var vigtigt, for i årtusinder havde mange mennesker troet, at de love, der styrede himlene, var anderledes end de love, der styrede jorden. Newton viste, at denne opfattelse var forkert.

Newtons opdagelse gjaldt naturlove, men et tilsvarende princip gælder for morallove. Den samme frihed, kærlighedens iboende frihed, som førte til Lucifers fald i himlen, førte også til menneskenes fald på jorden.

1 Mos 2,15-17;
3,1-7

Disse vers fortæller om fuldkomne mennesker i en fuldkommen verden, skabt af en fuldkommen Gud. Hvordan viser de også den mægtige sandhed om kærlighedens iboende frihed?

Efter syndefaldet gik det fra ondt til værre. Det kom så langt, at Herren på et tidspunkt sagde om menneskene, "at alt, hvad de ville og planlagde dagen lang, kun var ondt" (1 Mos 6,5). Og hvis deres tanker og planer var onde, var deres handlinger ikke bedre. Det blev så ondt, at Gud ødelagde hele verden med en stor vandflod. På en måde gav han menneskene en mulighed for at starte forfra, en slags skabelse nummer to. Men som historien om Babelstårnet viser (1 Mos 11,1-9), var menneskeheden stadigvæk opsat på at trodse Gud. "Da tårnet var delvis færdigt, blev en del af det brugt til bolig for bygmestrene. Andre dele blev prægtigt møbleret og udsmykket og viet til deres afguder. Folket jubede over deres fremgang, priste deres guder af sølv og guld og satte sig op mod himmelens og jordens hersker" (Ellen White, *Patriarker og Profeter*, s. 59). I tillæg til at forvirre deres sprog spredte Gud den faldne menneskehed ud over hele jorden.

Til eftertanke

Lav en mental liste over dine tanker igennem dagen. Hvad siger det om dit eget hjertes tilstand?

Abrahams kald

Abram (senere kaldt Abraham) optræder første gang i slægtstavlen i 1 Mos 11, som følger omtalen af, at menneskene blev spredt fra Babel.

1 Mos 12,1-3

Læs om Guds kald til Abram. Hvordan forstår vi i dag, i lyset af Jesu død og opstandelse og udbredelsen af evangeliet, Guds løfte til Abraham?

Mange hundrede år senere forsøger apostlen Paulus at løse problemet med galaternes vranglære ved at pege tilbage på Abrahams kald. Han viser, at den var et tidligt udtryk for, hvad der altid havde været Guds hensigt, nemlig at evangeliet skulle nå hele verden. "Så skal I vide, at det er dem, som har troen, der er Abrahams sønner. Og da Skriften forudså, at det er af tro, Gud erklærer folkeslagene retfærdige, fik Abraham på forhånd det evangelium forkyndt: 'I dig skal alle folkeslagene velsignes.' Derfor velsignes de, som har troen, sammen med den troende Abraham" (Gal 3,7-9).

Abrahams kald blev første gang udtrykt i 1 Mos 12. En stor del af resten af Første Mosebog handler om hans direkte efterkommere, det ene funktionsforstyrrede afkom efter det andet, som skabte den ene forkludrede familie efter den anden. Alligevel skulle løftet til sidst gå i opfyldelse gennem dem. Det nåede et afgørende punkt i Guds kald til Moses.

ApG 7,20-36

Læs martyren Stefanus' beskrivelse af Moses og udgangen af Egypten. Hvordan passer dette ind i Guds oprindelige kald til Abraham?

I en verden fuld af uvidenhed, fejl og en generel mangel på kendskab til sandhed kaldte Herren et folk, sit folk, Abrahams afkom, ud af Egypten. Gennem dem ønskede han at bevare kendskab til sandheden, det vil sige sandheden om ham, Jahve, og om frelsesplanen, men også at sprede denne kendskab til resten af verden.

Til eftertanke

Hvordan ser vi menigheden i dag i forhold til resten af verden? Hvilke paralleller er der mellem os og det gamle Israel? Hvilket ansvar lægger denne parallel på hver enkelt af os personligt?

Pagten ved Sinaj

Udgangen af Egypten og alt, den medførte, lige fra blodet på dørstolperne i Egypten til dramaet ved Rødehavet, var en fantastisk oplevelse. Der er ingen tvivl om, at det må have gjort stort indtryk på dem, der oplevede det. Herren sagde: "I har selv set, hvad jeg gjorde mod Egypten, og hvordan jeg bar jer på ørnevinger og bragte jer herhen til mig" (2 Mos 19,4).

Hvorfor foretog Gud denne imponerende og dramatiske redningsaktion og tog en nation ud fra en anden nation, eller som Moses selv sagde til dem: "Eller har nogen gud før forsøgt at hente sig et folk ud af et andet folk ved hjælp af prøvelser, tegn og undere, med krig, med stærk hånd og løftet arm og med store og frygtindgydende gerninger, sådan som Herren jeres Gud gjorde med jer i Egypten for øjnene af dig?" (5 Mos 4,34).

2 Mos 19,4-8

Hvorfor kaldte Herren folket ud af Egypten?

Så enkelt var det. Gud kaldte dem ud, fædrene Abrahams, Isaks og Jakobs afkom. Med disse efterkommere oprettede Gud en pagt, og de ville i sandhed blive "min ejendom, ene af alle folkene, for hele jorden tilhører mig" (2 Mos 19,5). Denne relation var central i pagten.

Men tanken om at være Guds "ejendom" (*segullah*) kunne let blive og blev misforstået. Deres særlige status skyldtes ikke noget iboende helligt og retfærdigt i dem selv. Det skyldtes ene og alene Guds nåde, som blev vist dem, og de fantastiske sandheder, som han havde givet dem – sandheder, som de skulle følge, og som de som "et kongerige af præster" med tiden skulle dele med hele verden.

Gud satte også nogle betingelser, da han oprettede pagten. Han gav folket De Ti Bud (2 Mos 20), og så blev pagten ratificeret. Efter at have stænket det nyopførte alter med blod fra ofringerne tog Moses"pagtsbogen og læste den op for folket, og de sagde: 'Vi vil adlyde Herren og gøre alt, hvad han befaler'" (2 Mos 24,7). Igen lovede folket, at de ville adlyde.

Til eftertanke

"For da Moses havde læst alle budene i loven for hele folket, tog han blodet af kalvene og bukkene tillige med vand og skarlagénrødd og isop og stænkede det både på bogen og på hele folket, idet han sagde: 'Dette er pagtens blod, den pagt, Gud har sluttet med jer'" (Hebr 9,19-20). Hvilken betydning har blodet, og hvorfor er det så vigtigt også for os i dag?

Frafald og straf

"Alt, hvad Herren befaler, vil vi gøre" (2 Mos 19,8; se også 2 Mos 24,3; 2 Mos 24,7). Selv om folket helt sikkert havde ment disse ord, hver gang de sagde dem, viser historien desværre, at deres handlinger gang på gang modsagde deres ord. Selv om de var det udvalgte folk, selv om de frivilligt var indgået i pagten med Gud, overholdt de ikke deres side af den. Og den bestod egentlig kun i én ting.

2 Mos 19,4-5

Hvori bestod Israels afgørende del med hensyn til pagten?

Kaldet til at adlyde Gud, at holde hans lov, var lige så lidt lovtrældom dengang, som det er i dag (se Matt 7,24-27; Joh 14,15; Jak 2,20; Rom 6,11-12). Alligevel svigtede Israel igen og igen med at holde deres del af aftalen.

Faktisk faldt de fra næsten med det samme, ved foden af Sinaj bjerg, hvor pagten var blevet indgået (se 2 Mos 32,1-6). Desværre blev troløshed mere normen end undtagelsen, og derfor måtte de vandre i ørkenen i 40 år i stedet for hurtigt at komme ind i Det Lovede Land.

4 Mos 14,28-35

Hvilken straf fik folket, fordi de nægtede at have tillid til det, Herren havde bedt dem om at gøre?

Dengang som nu viser ulydighed sig ofte ikke i direkte oprør, selv om det også sker, men i manglende tillid til, hvad Gud siger. Det, der gjorde denne synd endnu mere afskyelig for Israel var, som Gud selv sagde, at alle disse mænd havde "set min herlighed og de tegn, jeg har gjort i Egypten og i ørkenen, og ... for tiende gang har udæsket mig og ikke har adlydt mig" (4 Mos 14,22). På trods af alt det, de havde set og erfaret, nægtede de alligevel at adlyde Herren og indtage landet, på trods af Guds løfter om, at det ville lykkes for dem (4 Mos 13-14).

Til eftertanke

Tænk over ovennævnte udtalelse om, at ulydighed ofte skyldes manglende tillid til Guds ord til os. Hvorfor er dette tilfældet, og hvordan kan vi lære at have større tillid til Gud?

Til videre studium

For et mere dybtgående og vel gennemtænkt studium af temaet om den store strid, baseret på tanken om, at Gud er kærlighed, skrevet af en syvendedags adventist, se John Peckhams *Theodicy of Love: Cosmic Conflict and the Problem of Evil* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2018). Det faktum, at dette værk er udgivet af et ikke-adventist forlag, viser, at god bibelsk forskning er i stand til at åbenbare den store strid, som den er fremstillet i Skriften.

"Kort sagt, jeg påstår, at ret forstået står Guds kærlighed i centrum af en kosmisk kamp, og at Guds forpligtelse til kærlighed er en moralsk tilstrækkelig begrundelse for, at Gud tillader det onde. Det har betydelige konsekvenser for forståelsen af guddommeligt forsyn, som udøves inden for det, jeg kalder pagtsregler for forholdet mellem Gud og mennesker" (John C. Peckham, *Theodicy of Love: Cosmic Conflict and the Problem of Evil*, s. 4).

"Det var en stor skuffelse for Moses og Aron og Kaleb og Josua, at Israel ikke skulle drage ind i Kana'an før efter fyrre år. Men de tog den guddommelige beslutning til efterretning uden at klage. De, der havde beklaget sig over Guds handlemåde med dem og sagt, at de ville drage tilbage til Egypten, græd og sørgede dybt nu, da de gik glip af de velsignelser, som de havde ringeagtet. Før beklagede de sig uden grund, nu gav Gud dem noget at græde over. Hvis de havde sørget over deres synd, da den med troskab blev foreholdt dem, ville denne dom aldrig være blevet afsagt over dem; men de sørgede over straffen. Deres sorg var ikke et udtryk for anger, og derfor blev dommen ikke annulleret" (Ellen White, *Patriarker og Profeter*, s. 197-198).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Drøft spørgsmålet om en fri vilje og kærlighed. Hvorfor må kærlighed frit gives for at være kærlighed? Med al den lidelse, der er i verden, vil nogen påstå, at Guds kærlighed ikke var det værd. Hvordan vil du svare på en sådan udfordring?**
- 2. Lydighed er central i hele Bibelen. Hvad er så lovtrældom? Hvilke faktorer kan fordreje et ønske om at være tro imod Gud og hans ord og bud til lovtrældom?**
- 3. Drøft i klassen spørgsmålet fra tirsdagsafsnittet om parallellen mellem det gamle Israel og menigheden i dag. Hvori består disse paralleller, og hvorfor bør vi bekymre os om dem?**

